

• • • • •

• • • • •

• • • • •

چکیده

با وجود افزایش مراجعه به شبکه‌های اطلاعاتی برای دستیابی به داده‌ها، اطلاعات و دانش‌های مورد نیاز برای آموزش و پژوهش در دانشگاه‌ها، همچنان کتاب چاپی، بویژه در رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی، جایگاه برجسته‌ای دارد و هنوز هم مجموعه‌های کتابخانه‌های دانشگاهی، مؤلفه‌ای تأثیرگذار در ارزیابی‌های درون سازمانی و برون سازمانی نظام آموزشی است. کلیدواژه‌ها: کتابهای کتابخانه‌های دانشگاهی، آمار مجموعه کتابخانه‌های دانشگاهی، کتابهای فارسی در کتابخانه‌های دانشگاهی، کتابهای انگلیسی در کتابخانه‌های دانشگاهی.

طی زمان، دو نوع نگرش درباره مجموعه‌های کتاب کتابخانه‌های دانشگاهی رایج بوده است. نگرشی که کیفیت محتوای کتابها را اصل می‌دانسته و نگرشی که به کمیت مجموعه اهمیت می‌داده است. در عمل، در بیشتر موارد نگرش دوم بر نگرش اول غلبه داشته است، دست کم به این دلیل که مجموعه بزرگتر در عمل کتابهای با کیفیت را در خود جای داده است، در غیر این صورت مجموعه بزرگ نمی‌شد. بر این اساس، به عنوان

.....

•• استاد گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی daneshvarz85@gmail.com

مثال، چون کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران موظف است یک نسخه از هر کتابی را که در ایران منتشر می‌شود، تهیه کند؛ به مرور بزرگتر می‌شود و همزمان کتابهای با کیفیت را نیز در خود جای می‌دهد.

منبع کسب اطلاع از کمیّت کتابهای کتابخانه‌ها، دفاتر ثبت کتاب در کتابخانه است. ثبت کتابها در دفاتر مربوط در کتابخانه ضمن اینکه مالکیت بر کتاب را می‌نمایاند، به مرور نمایانگر تعداد کتابهایی است که به کتابخانه وارد شده است. با افزایش تعداد کتابها، ضمن اینکه کتابهای با کیفیت بیشتر به مجموعه اضافه می‌شود، بر تجهیزات، مدیران و کتابداران کتابخانه نیز تأثیر می‌گذارد. خلاصه مطلب اینکه، در اعدادی که به عنوان کمیّت مجموعه کتابهای کتابخانه اعلام می‌شود، پیامهای نهفته بسیاری وجود دارد. احتمالاً به این دلیل است که ابتدایی‌ترین و در عین حال ساده‌ترین کار کتابدار، در اختیار داشتن آمار کمی از مجموعه کتابهای کتابخانه است. کمترین توقعی که مدیران و برنامه‌ریزان از کتابداران دارند، این است که آمار درستی از کمیّت مجموعه ارائه دهند تا به عنوان یک مؤلفه با اهمیت، در تصمیمات مورد توجه قرار گیرد.

بر اساس این پذیره، در پرسشنامه کتبی و الکترونیکی کمیته ارزیابی «خرد علم و فناوری» وابسته به هیئت نظارت و ارزیابی فرهنگی و علمی، کمیّت مجموعه کتابها به عنوان یک متغیر جای داده شده است. در این مورد، چهار متغیر مطرح شده است.

- تعداد کتابهای فارسی موجود در مجموعه

- تعداد کتابهای فارسی افزوده شده در سال گذشته

- تعداد کتابهای غیرفارسی موجود در مجموعه

- تعداد کتابهای غیر فارسی افزوده شده در سال گذشته.

همانند شما، پژوهشگران این کمیته نیز فکر می‌کردند با مراجعه به دفتر ثبت، به راحتی می‌توان به پاسخ این چهار پرسش دست یافت، اما بنا بر ارقام عینی که در چهار جدول زیر درج شده است، برداشتها به کلی نادرست بود؛ یعنی بخش قابل توجهی از ارقام اعلام شده، نادرست است. در ادامه، مثالهایی از آمارهای اعلام شده توسط دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، پژوهش و فناوری در سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۵ ارائه شده است.

کتابهای فارسی

۴۵ دانشگاه در سال ۱۳۸۲، ۳۹ دانشگاه در سال ۱۳۸۳، ۴۴ دانشگاه در سال ۱۳۸۴ و ۴۸ دانشگاه در سال ۱۳۸۵ آمار کتابهای فارسی خود را اعلام کرده‌اند. آمار کتابهای سال ۱۳۸۲ در پرسشنامه چاپی و آمار سالهای بعد در پرسشنامه الکترونیکی دریافت شده از دانشگاه‌ها درج شده است. آمار کتابهای فارسی طی این سالها به ترتیب ۳۵۴۲۹۰۹، ۳۴۸۶۳۷۹، ۳۴۲۷۰۴۲ و ۳۹۵۰۴۴۷ نسخه گزارش شده است (جدول ۱).

همان‌گونه که در جدول ۱ منعکس شده است، بین آمار سال ۱۳۸۵ و سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۴ تفاوت‌های چشمگیر و غیرمنطقی دیده می‌شود. مثلاً دانشگاه الزهراء (س) تعداد کتابهای خود را برای سال ۱۳۸۳ ۹۵۰۰۰ نسخه و دانشگاه ایلام ۴۵۵۰۰ نسخه برای سال ۱۳۸۳ و ۱۶۹۳۳ نسخه برای سال ۱۳۸۴؛ دانشگاه تربیت مدرس ۸۱۹۵۴ نسخه برای سال ۱۳۸۳ و ۳۶۴۱۷ نسخه برای سال ۱۳۸۴؛ دانشگاه تربیت معلم سبزواری ۴۲۰۰۰ نسخه برای سال ۱۳۸۳ و ۳۵۰۰۰ نسخه برای سال ۱۳۸۴؛ دانشگاه رازی کرمانشاه ۳۴۰۰۰ نسخه برای سال ۱۳۸۳ و ۱۰۱۲۵۵ نسخه برای سال ۱۳۸۴ و ۷۵۲۵۷ نسخه برای سال ۱۳۸۵؛ دانشگاه شهرکرد ۶۱۰۱۳ نسخه برای سال ۱۳۸۳ و ۴۴۷۸۰ نسخه برای سال ۱۳۸۴ و ...

دانشگاه‌های تهران، اصفهان و فردوسی مشهد در همه سالها در بالاترین رتبه قرار دارند. چنانچه دانشگاه شهید چمران اهواز آمار سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ خود را اعلام می‌کرد، در تمام سالهای در رده چهارم قرار می‌گرفت. حضور دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ورامین در جایگاه چهارم در سال ۱۳۸۴، دور از واقعیت می‌نماید. دانشگاه علامه طباطبایی از نظر دارا بودن کتابهای فارسی در سال ۱۳۸۵ در جایگاه چهارم قرار گرفته است. چنانچه رقم اعلام شده برای این دانشگاه را با آمار سالهای قبل همین دانشگاه مقایسه کنیم (۳۴۴۸۴، ۳۶۴۲۲، ۱۸۹۸۴۴) در درستی آمارهای اعلام شده، بویژه برای سال ۱۳۸۵، دچار تردید می‌شویم.

جالب است که در این مرتبه‌بندی، دانشگاه‌های سیستان و بلوچستان و گیلان از دانشگاه‌های تبریز و شیراز که دانشگاه‌های با سابقه تری هستند، در جایگاه بالاتری قرار گرفته‌اند. آن گونه که در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. کل تعداد کتابهای فارسی در دانشگاهها

دانشگاه	تعداد				درصد			
	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲
اراک	۵۷/۰۶۴			۱/۶۱	۵۸/۰۰۰			۱/۴۷
ارومیه	۹۸/۱۲۷	۹۸/۹۵۲		۲/۷۷	۱۰۲/۹۵۶	۱۰۳/۱۶۵		۲/۶۱
اصفهان	۴۰۷/۴۰۶	۴۲۱/۴۹۰		۱۱/۵۰	۴۵۸/۲۴۹	۳۳۶/۵۷۰		۱۱/۶۰
الزهره	۹۸/۰۰۰	۹۵/۰۰۰		۲/۷۷	۶۲/۷۹۵	۶۱/۰۹۸		۱/۵۹
ایلام	۳۵/۹۱۱	۴۵/۵۰۰		۱/۰۱	۴۷/۸۴۰	۱۶/۹۳۳		۱/۲۱
بوعلی سینا					۹۸/۵۶۴	۸۴/۶۳۳		۲/۵۰
بیرجند	۷۲/۸۹۲	۷۶/۶۵۸		۲/۰۶	۸۰/۴۵۲	۸۰/۴۵۲		۲/۰۴
بین‌المللی امام خمینی (ره)	۴۶/۴۵۷			۱/۳۱	۶۰/۴۶۱	۵۳/۸۵۲		۱/۵۳
تبریز	۱۱۰/۳۷۶	۱۱۵/۹۶۵		۳/۱۲				۰
تربیت مدرس		۸۱/۹۵۴		۰	۵۱/۲۷۵	۳۶/۴۱۷		۱/۳۰
تربیت معلم آذربایجان	۱۲/۰۰۰			۰/۳۴	۵۶/۰۰۰	۵۳/۸۳۷		۱/۴۲
تربیت معلم تهران								
تربیت معلم سبزوار	۳۵/۰۰۰	۴۲/۰۰۰		۰/۹۹	۴۳/۰۰۰	۳۵/۰۰۰		۱/۰۹
تفرش					۱۰/۰۹۶	۱۰/۰۰۷		۰/۲۶
تهران	۵۲۶/۲۶۱	۵۳۵/۰۷۳		۱۴/۸۵	۵۴۲/۶۸۴	۵۲۶/۸۷۸		۱۳/۷۴
خلیج فارس					۳۷/۲۷۷	۳۳/۷۵۲		۰/۹۴
دریانوردی و علوم دریایی چابهار	۱۳/۸۴۵			۰/۳۹	۱۹/۳۸۶			۰/۴۹
رازی	۸۸/۰۰۰	۳۴/۰۰۰		۲/۴۸	۷۵/۲۵۷	۱۰۱/۲۵۵		۱/۹۱
زابل	۳/۸۰۵	۴۵/۶۶۸		۰/۱۱	۱۱/۴۰۰	۹/۰۵۶		۰/۲۹
زنجان	۷۱/۶۳۱	۷۷/۵۲۵		۲/۰۲		۷۵/۰۴۸		۰
سمنان	۴۶/۷۹۲	۵۴/۵۴۶		۱/۳۲	۵۶/۷۹۲	۶۰/۲۹۱		۱/۴۴

درصد				تعداد				دانشگاه
۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	
۴/۰۷	۴/۵۲	۴/۳۰	۴/۰۳	۱۶۰/۷۷۸	۱۵۴/۸۵۸	۱۴۹/۹۷۲	۱۴۲/۶۴۶	سیستان و بلوچستان
۱/۶۱	۱/۳۱	۱/۷۵	۱/۲۷	۶۳/۵۹۲	۴۴/۷۸۰	۶۱/۰۱۳	۴۴/۹۳۰	شهرکرد
۱/۰۷	۰	۰	۰	۴۲/۳۵۹				شهید بهشتی
۰	۰	۷/۵۷	۷/۴۰			۲۶۳/۸۹۰	۲۶۲/۰۴۷	شهید چمران اهواز
۲/۷۸	۰	۳/۰۸	۳/۰۳	۱۱۰/۰۰۰		۱۰۷/۲۹۲	۱۰۷/۲۹۲	شهید باهنر کرمان
۰	۴/۲۴	۳/۹۶	۲/۳۶		۱۴۵/۱۶۰	۱۳۸/۱۲۲	۸۳/۶۵۳	شیراز
۲/۲۴	۲/۳۹	۲/۴۱	۲/۲۷	۸۸/۳۵۰	۸۲/۰۰۰	۸۴/۱۱۳	۸۰/۲۴۸	صنعتی اصفهان
۱/۲۵	۱/۸۴	۱/۷۱	۱/۶۲	۴۹/۵۲۰	۶۲/۹۷۵	۵۹/۶۰۴	۵۷/۲۳۱	صنعتی امیرکبیر
۰/۴۸	۰/۴۹	۰	۰/۳۹	۱۹/۰۰۰	۱۶/۷۰۰		۱۳/۸۵۰	صنعتی سهند
۱/۲۵	۱/۲۶	۱/۱۶	۱/۰۵	۴۹/۲۶۲	۴۳/۱۹۲	۴۰/۲۹۹	۳۷/۳۴۱	صنعتی شاهرود
۱/۲۶	۱/۱۵	۱/۰۴	۰/۹۸	۴۹/۷۸۷	۳۹/۴۰۱	۳۶/۳۴۶	۳۴/۷۷۸	صنعتی شریف
۰/۳۰	۰/۳۴	۰/۳۶	۰	۱۱/۹۰۰	۱۱/۵۰۰	۱۲/۴۰۰		صنعتی شیراز
۰/۹۶	۰	۰	۰/۴۷	۳۸/۰۱۲			۱۶/۵۵۷	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی
۴/۸۱	۰	۱/۰۴	۰/۹۷	۱۸۹/۸۴۴		۳۶/۴۲۲	۳۴/۴۸۴	علامه طباطبایی
۰/۶۸	۰/۷۹	۰	۰/۹۱	۲۶/۹۴۴	۲۶/۹۴۴		۳۲/۳۵۶	علم و صنعت ایران
۰	۰/۱۵	۰/۱۴	۰/۱۳		۴/۹۸۸	۴/۸۸۰	۴/۷۴۱	علوم پایه پیشرفته زنجان
۱/۵۲	۰	۰	۰	۶۰/۰۰۰				علوم پایه دامغان
۰/۲۲	۰/۲۰	۰/۱۵	۰/۱۳	۸/۶۵۵	۶/۷۴۴	۵/۱۲۵	۴/۵۵۸	علوم و فنون دریایی خرمشهر
۰/۴۸	۵/۵۰	۰	۰	۱۸/۸۵۰	۱۸۸/۵۰۰			علوم کشاورزی و منابع طبیعی ورامین
۰/۹۶	۱/۰۳	۰	۰/۷۳	۳۷/۹۹۳	۳۵/۳۸۴		۲۵/۷۸۷	علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان
۸/۲۰	۹/۰۲	۸/۷۱	۸/۴۸	۳۲۴/۰۶۱	۳۰۹/۲۶۷	۳۰۳/۶۶۶	۳۰۰/۴۹۶	فردوسی مشهد
۱/۸۵	۲/۱۳	۰	۰	۷۳/۰۲۸	۷۳/۰۲۸			قم
۳/۸۷	۰	۳/۹۶	۳/۶۱	۱۵۲/۷۷۵		۱۳۷/۹۵۰	۱۲۸/۰۵۷	کاشان
۱/۴۱	۱/۶۳	۱/۵۵	۱/۵۲	۵۵/۷۰۵	۵۵/۷۰۵	۵۴/۰۰۰	۵۴/۰۰۰	کردستان
۴/۲۱	۴/۶۳	۰	۰	۱۶۶/۱۳۳	۱۵۸/۷۹۹			گیلان

دانشگاه	تعداد				درصد			
	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵
لرستان			۲۵/۵۹۰		۰	۰	۰/۷۵	۰
مازندران	۱۲۹/۰۸۷				۳/۶۴	۰	۰	۰
محقق اردبیلی	۳۶/۵۰۵	۳۹/۸۱۸	۴۲/۴۰۸	۴۵/۵۲۲	۱/۰۳	۱/۱۴	۱/۲۴	۱/۱۵
ملایر		۱۶/۰۰۰		۴۰/۰۰۰	۰	۰/۴۶	۰	۱/۰۱
هرمزگان	۱۵/۴۹۵	۱۹/۴۶۰		۲۷/۸۶۰	۰/۴۴	۰/۵۶	۰	۰/۷۱
هنر	۲۰/۹۱۰	۲۳/۰۸۸			۰/۵۹	۰/۶۶	۰	۰
هنر اسلامی تبریز	۷/۳۳۲	۹/۰۸۵	۷/۸۷۰	۹/۲۳۴	۰/۲۱	۰/۲۶	۰/۲۳	۰/۲۳
هنر اصفهان	۱۲/۸۷۷	۱۵/۹۵۳	۱۲/۲۹۸	۱۴/۹۶۹	۰/۳۶	۰/۴۶	۰/۳۶	۰/۳۸
ولیعصر (عج) رفسنجان	۲۳/۹۵۳	۲۶/۰۰۰	۲۷/۸۸۵	۳۰/۹۶۰	۰/۶۸	۰/۷۵	۰/۸۱	۰/۷۸
یاسوج	۱۹/۷۷۴	۲۱/۱۲۴		۲۲/۵۴۸	۰/۵۶	۰/۶۱	۰/۶۶	۰
یزد	۷۹/۰۴۲	۸۶/۴۷۳	۸۲/۶۵۸	۱۰۷/۸۰۷	۲/۲۳	۲/۴۸	۲/۴۱	۲/۷۳
مجتمع آموزش عالی جندی شاپور	۹/۳۱۵	۹/۹۵۳	۱۰/۵۵۱	۵/۰۶۳	۰/۲۶	۰/۲۹	۰/۳۱	۰/۱۳
جمع	۳/۵۴۲/۹۰۹	۳/۴۸۶/۳۷۹	۳/۴۲۷/۰۴۲	۳/۹۵۰/۴۴۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

کتابهای فارسی افزوده شده

یکی از ساده‌ترین آمارها، آمار کتابهای افزوده شده به کتابخانه طی یک سال مشخص است. چون همه کتابخانه‌ها، هر کتابی را که به کتابخانه می‌رسد، بر اساس تاریخ ورود در دفتری ثبت می‌کنند، این امکان وجود دارد که با در نظر گرفتن تاریخ اولین و آخرین کتابی که هر سال در دفتر ثبت شده است، مشخص کرد در طول سال مورد نظر چند کتاب به مجموعه کتابخانه افزوده شده است.

متأسفانه، آمار ارائه شده از سوی دانشگاه‌ها برای کتابهای افزوده شده هر سال غیرواقعی است، زیرا جمع کتابهای افزوده شده، همواره از جمع کتابهای موجود در همان سال بیشتر است. همین مورد درباره میانگین‌ها نیز صادق است. دست کم، اینکه همان آمار کتابها، دوباره به عنوان کتابهای افزوده شده نیز ارائه شده و این موردی است که از مقایسه محتوای جدول ۱ با جدول ۲، کاملاً آشکار است.

جدول ۲. کتابهای افزوده شده

درصد				تعداد				دانشگاه
۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	
۱/۴۹	۱/۶۷	۰	۱/۴۸	۵۸/۰۰۰	۵۷/۰۶۵		۵۷/۰۶۴	اراک
۲/۶۴	۳/۰۱	۲/۶۳	۲/۵۴	۱۰۲/۹۵۶	۱۰۳/۱۶۵	۹۸/۹۵۲	۹۸/۱۲۷	ارومیه
۱۱/۷۵	۹/۸۲	۱۱/۱۹	۱۰/۵۷	۴۵۸/۲۴۹	۳۳۶/۵۷۰	۴۲۱/۴۹۰	۴۰۷/۴۰۶	اصفهان
۱/۶۱	۱/۷۸	۲/۵۲	۲/۵۴	۶۲/۷۹۵	۶۱/۰۹۸	۹۵/۰۰۰	۹۸/۰۰۰	الزهره
۱/۲۳	۰/۴۹	۱/۲۱	۰/۹۳	۴۷/۸۴۰	۱۶/۹۳۳	۴۵/۵۰۰	۳۵/۹۱۱	ایلام
۲/۵۳	۲/۴۷	۰	۰	۹۸/۵۶۴	۸۴/۶۳۳			بوعلی سینا
۲/۰۶	۲/۳۵	۲/۰۴	۱/۸۹	۸۰/۴۵۲	۸۰/۴۵۲	۷۶/۶۵۸	۷۲/۸۹۲	بیرجند
۱/۵۵	۱/۵۷	۱/۴۰	۱/۲۰	۶۰/۴۶۱	۵۳/۸۵۲	۵۲/۷۲۰	۴۶/۴۵۷	بین‌المللی امام خمینی (ره)
۰	۰	۳/۰۸	۲/۸۶			۱۱۵/۹۶۵	۱۱۰/۳۷۶	تبریز
۰	۱/۰۶	۲/۱۸	۰		۳۶/۴۱۷	۸۱/۹۵۴		تربیت مدرس
۱/۴۴	۱/۵۷	۰/۳۳	۰/۳۱	۵۶/۰۰۰	۵۳/۸۳۷	۱۲/۵۰۰	۱۲/۰۰۰	تربیت معلم آذربایجان
۰	۰	۰	۰					تربیت معلم تهران
۱/۱۰	۱/۰۲	۱/۱۲	۰/۹۱	۴۳/۰۰۰	۳۵/۰۰۰	۴۲/۰۰۰	۳۵/۰۰۰	تربیت معلم سبزوار
۰/۲۶	۰/۲۹	۰	۰	۱۰/۰۹۶	۱۰/۰۰۷			تفرش
۱۳/۹۲	۱۵/۳۷	۱۴/۲۱	۱۳/۶۵	۵۴۲/۶۸۴	۵۲۶/۷۸۷	۵۳۵/۰۷۳	۵۲۶/۲۶۱	تهران
۰/۹۶	۰/۹۸	۰	۰	۳۷/۲۷۷	۳۳/۷۵۲			خلیج فارس
۰/۵۰	۰	۰	۰/۳۶	۱۹/۳۸۶			۱۳/۸۴۵	دریانوردی و علوم دریایی چابهار
۱/۹۳	۰/۹۵	۰/۹۰	۲/۲۸	۷۵/۲۵۷	۱۰۱/۲۵۵	۳۴/۰۰۰	۸۸/۰۰۰	رازی
۰/۲۹	۰/۲۶	۱/۲۱	۰/۱۰	۱۱/۴۰۰	۹/۰۵۶	۴۵/۶۶۸	۳/۸۰۵	زابل
۰	۲/۱۹	۲/۰۶	۱/۸۶		۷۵/۰۴۸	۷۷/۵۲۵	۷۱/۶۳۱	زنجان
۱/۴۶	۱/۷۶	۱/۴۵	۱/۲۱	۵۶/۷۹۲	۶۰/۲۹۱	۵۴/۵۴۶	۴۶/۷۹۲	سمنان
۴/۱۲	۴/۵۲	۳/۹۸	۳/۷۰	۱۶۰/۷۷۸	۱۵۴/۸۵۸	۱۴۹/۹۷۲	۱۴۲/۶۴۶	سیستان و بلوچستان
۱/۶۳	۱/۳۱	۱/۶۲	۱/۱۷	۶۳/۵۹۲	۴۴/۷۸۰	۶۱/۰۱۳	۴۴/۹۳۰	شهرکرد
۱/۰۹	۰	۰	۰	۴۲/۳۵۹				شهید بهشتی
۰	۰	۷/۰۱	۶/۸۰			۲۶۳/۸۹۰	۲۶۲/۰۴۷	شهید چمران اهواز

دانشگاه	تعداد				درصد			
	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵
شهید باهنر کرمان	۱۰۷/۲۹۲	۱۰۷/۲۹۲		۱۱۰/۰۰۰	۲/۷۸	۲/۸۵	۰	۲/۸۲
شیراز	۸۳/۶۵۳	۱۳۸/۱۲۲	۱۴۵/۱۶۰		۲/۱۷	۳/۶۷	۴/۲۴	۰
صنعتی اصفهان	۸۰/۲۴۸	۸۴/۱۱۳	۸۲/۰۰۰	۸۸/۳۵۰	۲/۰۸	۲/۲۳	۲/۳۹	۲/۲۷
صنعتی امیرکبیر	۵۷/۲۳۱	۵۹/۶۰۴	۶۲/۹۷۵	۴۹/۵۲۰	۱/۴۸	۱/۵۸	۱/۸۴	۱/۲۷
صنعتی سهند	۱۳/۸۵۰	۱۵/۲۵۰	۱۶/۷۰۰	۱۹/۰۰۰	۰/۳۶	۰/۴۰	۰/۴۹	۰/۴۹
صنعتی شاهرود	۳۷/۳۴۱	۴۰/۲۹۹	۴۳/۱۹۲	۴۹/۲۶۲	۰/۹۷	۱/۰۷	۱/۲۶	۱/۲۶
صنعتی شریف	۳۴/۷۷۸	۳۶/۳۴۶	۳۹/۴۰۱	۴۹/۷۸۷	۰/۹۰	۰/۹۷	۱/۱۵	۱/۲۸
صنعتی شیراز		۱۲/۴۰۰	۱۱/۵۰۰	۱۱/۹۰۰	۰	۰/۳۳	۰/۳۴	۰/۳۱
صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۱۶/۵۵۷			۳۸/۰۱۲	۰/۴۳	۰	۰	۰/۹۷
علامه طباطبایی	۳۴/۴۸۴	۳۶/۴۲۲		۱۸۹/۸۴۴	۰/۸۹	۰/۹۷	۰	۴/۸۷
علم و صنعت ایران	۳۲/۳۵۶	۳۳/۹۱۸	۲۶/۹۴۴	۲۶/۹۴۴	۰/۸۴	۰/۹۰	۰/۷۹	۰/۶۹
علوم پایه پیشرفته زنجان	۴/۷۴۱	۴/۸۸۰	۴/۹۸۸		۰/۱۲	۰/۱۳	۰/۱۵	۰
علوم پایه دامغان				۶۰/۰۰۰	۰	۰	۰	۱/۵۴
علوم و فنون دریایی خرمشهر	۴/۵۵۸	۵/۱۲۵	۶/۷۴۴	۸/۶۵۵	۰/۱۲	۰/۱۴	۰/۲۰	۰/۲۲
علوم کشاورزی و منابع طبیعی ورامین				۱۸/۸۵۰	۰	۰	۵/۵۰	۰/۴۸
علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان	۲۵/۷۸۷			۳۷/۹۹۳	۰/۶۷	۰	۱/۰۳	۰/۹۷
فردوسی مشهد	۳۰۰/۴۹۶	۳۰۳/۶۶۶	۳۰۹/۲۶۷	۳۲۴/۰۶۱	۷/۷۹	۸/۰۶	۹/۰۲	۸/۳۱
قم				۷۳/۰۲۸	۰	۰	۲/۱۳	۱/۸۷
کاشان	۱۲۸/۰۵۷	۱۳۷/۹۵۰		۱۵۲/۷۷۵	۳/۳۲	۳/۶۶	۰	۳/۹۲
کردستان	۵۴/۰۰۰	۵۴/۰۰۰	۵۵/۷۰۵	۵۵/۷۰۵	۱/۴۰	۱/۴۳	۱/۶۳	۱/۴۳
گیلان	۱۴۴/۳۴۹	۱۴۶/۹۱۲	۱۵۸/۷۹۹	۱۶۶/۱۳۳	۳/۷۴	۳/۹۰	۴/۶۳	۴/۲۶
لرستان	۱۶۸/۸۶۴	۱۷/۹۷۶	۲۵/۵۹۰		۴/۳۸	۰/۴۸	۰/۷۵	۰
مازندران	۱۲۹/۰۸۷				۳/۳۵	۰	۰	۰
محقق اردبیلی	۳۶/۵۰۵	۳۹/۸۱۸	۴۲/۴۰۸	۴۵/۵۲۲	۰/۹۵	۱/۰۶	۱/۲۴	۱/۱۷

دانشگاه	تعداد				درصد			
	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵
ملایر		۱۶/۰۰۰		۴۰/۰۰۰	۰	۰/۴۲	۰	۱/۰۳
هرمزگان	۱۵/۴۹۵	۱۹/۴۶۰		۲۷/۸۶۰	۰/۴۰	۰/۵۲	۰	۰/۷۱
هنر	۲۰/۹۱۰	۲۳/۰۸۸			۰/۵۴	۰/۶۱	۰	۰
هنر اسلامی تبریز	۷/۳۳۲	۹/۰۸۵	۷/۸۷۰	۹/۲۳۴	۰/۱۹	۰/۲۴	۰/۲۳	۰/۲۴
هنر اصفهان	۱۲/۸۷۷	۱۵/۹۵۳	۱۲/۲۹۸	۱۴/۹۶۹	۰/۳۳	۰/۴۲	۰/۳۶	۰/۳۸
ولیعصر (عج) رفسنجان	۲۳/۹۵۳	۲۶/۰۰۰	۲۷/۸۸۵	۳۰/۹۶۰	۰/۶۲	۰/۶۹	۰/۸۱	۰/۷۹
یاسوج	۱۹/۷۷۴	۲۱/۱۲۴	۲۲/۵۴۸		۰/۵۱	۰/۵۶	۰/۶۶	۰
یزد	۷۹/۰۴۲	۸۶/۴۷۳	۸۲/۶۵۸	۱۰۷/۸۰۷	۲/۰۵	۲/۳۰	۲/۴۱	۲/۷۶
مجتمع آموزش عالی جندی شاپور	۹/۳۱۵	۹/۹۵۳	۱۰/۵۵۱	۵/۰۶۳	۰/۲۴	۰/۲۶	۰/۳۱	۰/۱۳
جمع	۳/۸۵۶/۱۲۲	۳/۷۶۵/۶۵۵	۳/۴۲۷/۰۴۲	۳/۸۹۹/۱۷۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

کتابهای غیر فارسی

۴۶ دانشگاه در سال ۱۳۸۲ آمار کتابهای غیر فارسی خود را اعلام کردند؛ اما ۱۱ دانشگاه آماری ارائه ندادند. این موارد برای سال ۱۳۸۳ برابر ۴۶ و ۱۴، برای سال ۱۳۸۴ برابر ۴۴ و ۱۴ و برای سال ۱۳۸۵ برابر ۴۷ و ۱۱ دانشگاه است. کل کتابهای غیر فارسی دانشگاه‌هایی که آمار ارائه داده‌اند، برای سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۵، به ترتیب ۲۱۲۶۴۱۳، ۲۱۶۲۳۶۶، ۱۹۰۶۹۱۰ و ۱۹۴۷۰۸۱ نسخه است (جدول ۳).

آمار ارائه شده برای این نوع کتابها در برخی دانشگاه‌ها، از سالهای قبل کمتر شده است. این دانشگاه‌ها عبارتند از: اراک، ارومیه، الزهراء (س)، تربیت مدرس، رازی کرمانشاه، سمنان، صنعتی امیرکبیر، کردستان، یزد، زنجان، زابل و مجتمع آموزش عالی جندی شاپور (جدول ۳).

در بین دانشگاه‌ها، آمار اعلام شده توسط دانشگاه فردوسی مشهد، بویژه برای سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ چشمگیر است. آیا به راحتی طی یک سال ۴۶۰۰۰ جلد کتاب به

کتابهای دانشگاه فردوسی مشهد افزوده شده است؟ متأسفانه، دانشگاه‌های بزرگی چون تبریز، تربیت مدرس، تربیت معلم تهران، شهید چمران اهواز و شیراز آمار کتابهای غیرفارسی خود را برای سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ ارائه ندادند. به همین دلیل، در تعیین جایگاه دانشگاه‌ها بر اساس این متغیرها برای سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۵، تفاوت‌های بارزی مشاهده می‌شود. در سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ چهار دانشگاه تهران، فردوسی مشهد، شهید چمران اهواز و شیراز در مرتبه‌های بین ۱ تا ۴ قرار دارند، اما این مورد برای سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ متفاوت است.

جدول ۳. تعداد کتابهای غیرفارسی در دانشگاه‌ها

دانشگاه	تعداد				درصد			
	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵
اراک	۱۸/۵۷۱		۱۶/۵۱۵	۱۷/۰۰۰	۰/۸۷	۰/۸۷	۰	۰/۸۷
ارومیه	۳۷/۴۶۱	۳۷/۸۵۵	۳۴/۱۲۴	۳۳/۵۸۴	۱/۷۶	۱/۷۹	۱/۷۵	۱/۷۲
اصفهان			۸۵/۰۶۰	۹۹/۷۶۷	۰	۴/۴۶	۰	۵/۱۲
الزهر	۵۰/۰۰۰	۵۲/۰۰۰	۳۵/۰۱۳	۳۵/۵۲۰	۲/۳۵	۱/۸۴	۲/۴۰	۱/۸۲
ایلام	۷/۰۰۱	۸/۰۹۷	۴/۵۸۶	۸/۶۹۰	۰/۳۳	۰/۲۴	۰/۳۷	۰/۴۵
بوعلی سینا			۳۲/۰۸۴	۳۴/۷۹۷	۰	۱/۶۸	۰	۱/۷۹
بیرجند	۲۴/۸۳۴	۲۵/۲۰۵	۲۵/۸۲۵	۲۵/۸۲۵	۱/۱۷	۱/۳۵	۱/۱۷	۱/۳۳
بین‌المللی امام خمینی (ره)	۱۰/۱۷۰	۱۱/۶۵۰	۱۲/۰۷۸	۱۲/۶۸۱	۰/۴۸	۰/۶۳	۰/۵۴	۰/۶۵
تبریز	۱۰۲/۴۲۱	۱۰۶/۴۸۳			۴/۸۲	۰	۴/۹۲	۰
تربیت مدرس		۸۱/۰۶۸	۷۴/۷۵۶		۰	۳/۹۲	۳/۷۵	۰
تربیت معلم آذربایجان	۳/۰۰۰	۳/۲۰۰	۱۷/۴۶۸	۱۸/۵۰۰	۰/۱۴	۰/۹۲	۰/۱۵	۰/۹۵
تربیت معلم تهران					۰	۰	۰	۰
تربیت معلم سبزوار	۷/۵۰۰	۹/۰۰۰	۲۰/۰۰۰	۲۴/۰۰۰	۰/۳۵	۱/۰۵	۰/۴۲	۱/۲۳
تفرش			۶/۵۴۰	۶/۶۶۴	۰	۰/۳۴	۰	۰/۳۴
تهران	۴۹۹/۷۵۳	۵۰۵/۷۳۵	۴۹۸/۴۰۵	۵۰۸/۳۷۳	۲۳/۵۰	۲۶/۱۴	۲۳/۳۹	۲۶/۱۱
خلیج فارس			۱۲/۳۳۶	۱۲/۹۳۵	۰	۰/۶۵	۰	۰/۶۶
دریانوردی و علوم دریایی چابهار	۱۶/۱۴۴			۱۷/۵۰۰	۰/۷۶	۰	۰	۰/۹۰

درصد				تعداد				دانشگاه
۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	
۰/۹۸	۱/۹۷	۰/۹۲	۱/۷۳	۱۹/۰۱۲	۳۷/۶۲۴	۲۰/۰۰۰	۳۶/۷۷۰	رازی
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۳۹	۰/۳۴	۶۲۰	۵۸۰	۸/۷۳۲	۷/۲۰۷	زابل
۰	۰/۳۶	۰/۷۷	۰/۷۵		۶/۹۰۶	۱۶/۶۵۴	۱۵/۹۳۸	زنجان
۰/۹۳	۱/۰۰	۰/۷۲	۰/۶۷	۱۸/۱۴۷	۱۹/۱۰۰	۱۵/۶۶۱	۱۴/۱۵۸	سمنان
۳/۰۳	۳/۰۲	۲/۶۲	۲/۶۰	۵۸/۹۹۲	۵۷/۵۱۴	۵۶/۶۰۵	۵۵/۲۱۶	سیستان و بلوچستان
۰/۶۱	۰/۵۸	۰/۴۴	۰/۳۸	۱۱/۸۹۴	۱۱/۰۰۳	۹/۶۲۰	۸/۰۲۴	شهرکرد
۳/۵۰	۰	۰	۰	۶۸/۱۰۸				شهید بهشتی
۰	۰	۶/۵۴	۷/۴۸			۱۴۱/۴۸۸	۱۵۹/۰۸۳	شهید چمران اهواز
۲/۶۷	۰	۳/۱۳	۳/۱۸	۵۲/۰۰۰		۶۷/۷۲۱	۶۷/۷۲۱	شهید باهنر کرمان
۰	۹/۶۴	۸/۸۶	۶/۶۷		۱۸۳/۸۹۴	۱۹۱/۶۲۲	۱۴۱/۷۶۸	شیراز
۳/۶۸	۳/۴۹	۳/۰۴	۳/۰۴	۷۱/۶۵۰	۶۶/۵۰۰	۶۵/۶۳۴	۶۴/۶۱۶	صنعتی اصفهان
۴/۸۴	۵/۶۱	۴/۸۲	۴/۷۴	۹۴/۲۲۲	۱۰۷/۰۵۰	۱۰۴/۳۲۱	۱۰۰/۸۰۸	صنعتی امیرکبیر
۰/۷۱	۰/۶۷	۰/۵۸	۰/۵۳	۱۳/۸۵۰	۱۲/۸۵۰	۱۲/۶۰۰	۱۱/۳۰۰	صنعتی سهند
۰/۸۴	۰/۷۶	۰/۶۳	۰/۶۰	۱۶/۴۳۰	۱۴/۴۹۷	۱۳/۵۵۰	۱۲/۶۹۴	صنعتی شاهرود
۰/۷۳	۵/۷۴	۴/۸۷	۴/۸۵	۱۴/۱۹۹	۱۰۹/۴۶۲	۱۰۵/۲۵۸	۱۰۳/۰۶۵	صنعتی شریف
۰/۵۴	۰/۴۴	۰/۳۹	۰	۱۰/۶۰۰	۸/۳۰۰	۸/۵۰۰		صنعتی شیراز
۲/۲۹	۰	۰	۱/۱۳	۴۴/۵۰۶			۲۴/۱۲۳	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی
۵/۷۶	۰	۱/۳۴	۱/۲۴	۱۱۲/۲۰۴		۲۹/۰۱۰	۲۶/۳۴۲	علامه طباطبایی
۲/۳۵	۲/۴۰	۳/۰۹	۳/۰۵	۴۵/۸۴۰	۴۵/۸۴۰	۶۶/۷۴۶	۶۴/۷۹۵	علم و صنعت ایران
۰	۰/۶۲	۰/۵۳	۰/۵۰		۱۱/۹۱۸	۱۱/۳۶۶	۱۰/۷۰۸	علوم پایه پیشرفته زنجان
۰/۵۱	۰	۰	۰	۱۰/۰۰۰				علوم پایه دامغان
۰/۱۵	۰/۱۳	۰/۲۱	۰/۱۴	۲/۸۷۱	۲/۴۴۶	۴/۵۰۰	۳/۰۰۰	علوم و فنون دریایی خرمشهر
۰/۲۸	۰/۲۱	۰	۰	۵/۵۰۰	۴/۰۰۰			علوم کشاورزی و منابع طبیعی ورامین
۰/۹۴	۰/۹۲	۰	۰/۵۵	۱۸/۳۷۲	۱۷/۵۱۰		۱۱/۶۶۳	علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان
۱۰/۰۷	۷/۹۱	۶/۸۵	۶/۶۴	۱۹۶/۱۲۸	۱۵۰/۹۱۰	۱۴۸/۱۳۹	۱۴۱/۱۰۵	فردوسی مشهد

دانشگاه	تعداد				درصد			
	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲
قم					۷/۸۳۱	۷/۸۳۱		
کاشان					۳۹/۴۳۸	۳۶/۹۵۴	۳۴/۳۹۷	
کردستان					۱۹/۳۰۰	۱۹/۳۰۰	۲۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰
گیلان					۶۰/۶۴۶	۵۹/۰۱۶	۵۵/۵۴۲	۵۴/۲۱۸
لرستان						۷/۳۵۹	۷/۱۰۶	۵/۹۳۳
مازندران								۵۷/۰۹۷
محقق اردبیلی					۷/۸۲۹	۷/۰۳۳	۶/۷۳۵	۶/۱۱۰
ملایر					۹/۸۹۰		۱/۰۰۰	
هرمزگان					۶/۷۹۷		۵/۸۵۵	۵/۲۵۰
هنر							۲۲/۱۷۴	۲۰/۷۱۲
هنر اسلامی تبریز					۶/۳۹۵	۶/۰۲۳	۶/۱۵۵	۵/۳۲۸
هنر اصفهان					۷/۱۸۷	۶/۲۴۴	۷/۵۶۵	۶/۸۲۵
ولیعصر (عج) رفسنجان					۱۱/۸۰۷	۱۱/۲۲۶	۱۰/۵۰۰	۱۰/۱۲۲
یاسوج						۵/۰۷۷	۴/۹۲۶	۴/۷۷۶
یزد					۲۷/۲۸۰	۳۲/۶۱۴	۳۷/۸۴۴	۳۶/۸۸۶
مجتمع آموزش عالی جندی شاپور					۱/۷۰۰	۰/۴۹۳	۲/۲۹۰	۱/۸۰۰
جمع					۱/۹۴۷/۰۸۱	۱/۹۰۶/۹۱۰	۲/۱۶۲/۳۶۶	۲/۱۲۶/۴۱۳

کتابهای افزوده شده غیر فارسی

بر خلاف کتابهای افزوده شده فارسی، آمار ارائه شده برای کتابهای غیر فارسی، منطقی به نظر می‌رسد. در سال ۱۳۸۲ در ۴۱ دانشگاه تعداد ۵۶۳۰۰ نسخه، در سال ۱۳۸۳ در ۳۹ دانشگاه تعداد ۵۶۰۷۸ نسخه، در سال ۱۳۸۴ در ۳۷ دانشگاه تعداد ۴۲۹۴۳ نسخه و در سال ۱۳۸۵ در ۴۱ دانشگاه ۸۰۳۸۷ نسخه کتاب غیر فارسی به مجموعه‌ها اضافه شده است.

جدول ۴. کتابهای افزوده شده غیر فارسی در سالهای مورد بررسی

دانشگاه	تعداد				درصد			
	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲
اراک					۴۸۵	۴۱۵		
ارومیه					۳۵۰	۲۵۰	۱۶۰	۱/۶۴۱
اصفهان					۳/۷۰۷	۱/۹۶۸	۲/۸۶۱	۳/۷۲۷

درصد				تعداد				دانشگاه
۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	
۱/۴۶	۱/۱۸	۰	۰	۱/۱۷۴	۵۰۷			الزهرا
۱/۰۷	۰	۰/۵۵	۰/۶۵	۸۶۰		۳۰۸	۳۶۵	ایلام
۱/۵۴	۵/۶۶	۰	۰	۱/۲۴۱	۲/۴۲۹			بوعلی سینا
۰/۷۷	۱/۴۴	۰/۶۶	۰	۶۲۰	۶۲۰	۳۷۱		بیرجند
۱/۲۶	۱/۴۰	۰/۹۸	۰/۹۷	۱/۰۱۶	۶۰۳	۵۴۸	۵۴۴	بین‌المللی امام خمینی (ره)
۰	۰	۱/۷۳	۳/۶۱			۹۶۸	۲/۰۳۰	تبریز
۰	۵/۶۶	۵/۰۷	۰		۲/۴۳۰	۲/۸۴۲		تربیت مدرس
۰	۰	۰/۳۶	۰/۲۷			۲۰۰	۱۵۰	تربیت معلم آذربایجان
۰	۰	۰	۰					تربیت معلم تهران
۴/۹۸	۳/۴۹	۲/۶۷	۰/۸۹	۴/۰۰۰	۱/۵۰۰	۱/۵۰۰	۵۰۰	تربیت معلم سبزوار
۰	۰/۶۴	۰	۰		۲۷۴			تفرش
۱۲/۴۰	۱۴/۲۲	۱۰/۹۲	۱۰/۶۳	۹/۹۶۸	۶/۱۰۸	۶/۱۲۵	۵/۹۸۲	تهران
۰/۷۴	۰/۵۱	۰	۰	۵۹۸	۲۲۰			خلیج فارس
۰	۰	۰	۰/۵۵				۳۱۰	دریانوردی و علوم دریایی چابهار
۲/۳۴	۲/۳۳	۰/۱۸	۴/۴۴	۱/۸۸۵	۱/۰۰۰	۱۰۰	۲/۵۰۰	رازی
۰/۱۶	۰/۱۶	۳/۲۶	۲/۷۸	۱۲۵	۶۸	۱/۸۲۸	۱/۵۶۳	زابل
۰	۱/۸۳	۱/۲۸	۰/۹۹		۷۸۴	۷۱۶	۵۵۷	زنجان
۱/۱۲	۳/۸۱	۴/۲۵	۰/۷۷	۸۹۹	۱/۶۳۵	۲/۳۸۳	۴۳۵	سمنان
۰	۰	۰	۲/۴۷				۱/۳۸۹	سیستان و بلوچستان
۰	۳/۲۲	۲/۴۲	۳/۰۴		۱/۳۸۲	۱/۳۵۶	۱/۷۱۴	شهرکرد
۰	۰	۰	۰					شهید بهشتی
۰	۰	۰	۰					شهید چمران اهواز
۱۴/۹۳	۰	۰	۴/۴۴	۱۲/۰۰۰			۲/۵۰۰	شهید باهنر کرمان
۰	۶/۶۰	۹/۳۵	۴/۹۴		۲/۸۳۶	۵/۲۴۴	۲/۷۷۹	شیراز
۲/۴۹	۴/۶۶	۰	۳/۵۵	۲/۰۰۰	۲/۰۰۰		۲/۰۰۰	صنعتی اصفهان
۲/۸۷	۶/۲۶	۶/۵۳	۴/۸۵	۲/۳۰۸	۲/۶۸۷	۳/۶۶۳	۲/۷۳۱	صنعتی امیرکبیر
۱/۲۴	۰	۲/۳۲	۱/۹۵	۱/۰۰۰		۱/۳۰۰	۱/۱۰۰	صنعتی سهند
۱/۰۹	۲/۲۱	۱/۵۳	۱/۸۴	۸۷۴	۹۴۷	۸۵۶	۱/۰۳۶	صنعتی شاهرود

درصد				تعداد				دانشگاه
۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	
۲/۳۱	۳/۳۷	۳/۱۸	۳/۹۰	۱/۸۵۳	۱/۴۴۸	۱/۷۸۱	۲/۱۹۳	صنعتی شریف
۲/۸۶	۲/۷۰	۰/۸۱	۰	۲/۳۰۰	۱/۱۶۰	۴۵۵		صنعتی شیراز
۱/۱۹	۰	۰	۱/۶۹	۹۵۶			۹۵۰	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی
۱۱/۳۶	۰	۰	۰	۹/۱۳۱				علامه طباطبایی
۱/۱۹	۱/۵۲	۳/۴۸	۳/۹۸	۹۶۰	۶۵۱	۱/۹۵۱	۲/۲۴۲	علم و صنعت ایران
۰	۱/۲۸	۱/۱۷	۰/۸۰		۵۵۱	۶۵۷	۴۵۱	علوم پایه پیشرفته زنجان
۱/۲۴	۰	۰	۰	۱/۰۰۰				علوم پایه دامغان
۰/۱۶	۰/۴۳	۲/۶۷	۰/۴۴	۱۲۹	۱۸۳	۱/۵۰۰	۲۵۰	علوم و فنون دریایی خرمشهر
۰/۶۲	۱/۱۶	۰	۰	۵۰۰	۵۰۰			علوم کشاورزی و منابع طبیعی و رامین
۱/۱۶	۱	۰/۷۳	۰/۶۳	۹۳۰	۴۳۰	۴۱۱	۳۵۷	علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان
۴/۰۳	۶/۴۵	۱۲/۵۴	۴/۹۹	۳/۲۴۱	۲/۷۷۱	۷/۰۳۴	۲/۸۰۷	فردوسی مشهد
۱/۱۲	۰	۰	۰	۹۰۰				قم
۳/۱۵	۰	۴/۵۶	۴/۶۲	۲/۵۲۹		۲/۵۵۷	۲/۵۹۹	کاشان
۱/۷۴	۳/۲۶	۱/۷۸	۱/۷۸	۱/۴۰۰	۱/۴۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	کردستان
۲/۰۲	۲/۵۰	۱/۴۸	۰	۱/۶۲۵	۱/۰۷۴	۸۲۹		گیلان
۰	۱/۸۷	۰/۲۷	۰/۳۱		۸۰۲	۱۵۱	۱۷۳	لرستان
۰	۰	۰	۶/۷۰				۳/۷۷۲	مازندران
۰/۹۵	۰/۶۹	۱/۱۱	۰/۲۵	۷۶۳	۲۹۸	۶۲۵	۱۴۳	محقق اردبیلی
۰/۲۵	۰	۰/۸۴	۰	۲۰۰		۴۷۰		ملایر
۰/۰۸	۰	۱/۰۸	۰/۲۶	۶۷		۶۰۵	۱۴۸	هرمزگان
۰	۰	۰	۲/۴۴				۱/۳۷۵	هنر
۰/۴۴	۰/۸۷	۰/۷۱	۱/۰۷	۳۵۷	۳۷۲	۴۰۰	۶۰۰	هنر اسلامی تبریز
۱/۱۷	۰	۱/۲۶	۰/۳۶	۹۴۳		۷۰۴	۲۰۳	هنر اصفهان
۰/۷۲	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۸۹	۵۸۱	۲۸۶	۳۷۸	۵۰۰	ولیعصر (عج) رفسنجان

درصد				تعداد				دانشگاه
۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	
۰	۰/۳۵	۰/۲۷	۰/۲۷		۱۵۱	۱۵۰	۱۵۰	یاسوج
۵/۸۰	۰	۱/۷۱	۰/۸۵	۴/۶۶۶		۹۵۸	۴۷۷	یزد
۰/۳۱	۰/۴۷	۰/۲۴	۰/۶۳	۲۴۶	۲۰۳	۱۳۳	۳۵۷	مجتمع آموزش عالی جندی شاپور
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۸۰/۳۸۷	۴۲/۹۴۳	۵۶/۰۷۸	۵۶/۳۰۰	جمع

چرا این نابسامانی آشکار در ارائه آمار کتابها وجود دارد؟

۱. به منبع اصلی اطلاعات، یعنی دفتر ثبت کتابها، مراجعه نمی‌شود؟
۲. دریافت اطلاعات از کتابخانه‌ها و تنظیم و ارائه آنها دشوار است؟
۳. تمایلی به ارائه پاسخ درست وجود ندارد؟

ممکن است برخی یا تمام این موارد درست یا دلایل و انگیزه‌های دیگری مطرح باشد؛ آنچه بر جای می‌ماند، این است که با وجود حرفه‌مندان کتابداری در تمام سطوح در دانشگاه‌ها، این حرفه‌مندان یا کتابدارانی که زیر نظر آنها کار می‌کنند، در ارائه ساده‌ترین گزارش آماری از مجموعه کتابخانه خود ناتوان مانده‌اند.

اگر نخواهیم این ناتوانی را بپذیریم، نمی‌دانیم ارقام نادرستی را که کسی از کتابخانه به بیرون ارسال یا به نام کتابخانه جعل کرده است، می‌توان صحیح دانست؟ اگر بنا بر تعهد حرفه‌ای، همه ساله گزارشی کمی از فعالیتهایی که در آن سال در کتابخانه انجام گرفته تهیه و به مقامهای مسئول ارائه کنیم و نسخه‌ای از آن را در بایگانی نگهداریم و در گزارش سال بعد به آنچه قبلاً گزارش کرده‌ایم، رجوع کنیم؛ در ارائه ساده‌ترین آمارها به بیراهه نمی‌رویم.

در این نوشته، به مطلب کوچکی پرداخته شد، شما را به تفکر درباره پیامدهای ناگوار توجه نکردن به این مطلب به ظاهر کوچک برای حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی دعوت می‌کنم.